

Wilhelm Steinitz

1885-94

Emanuel Lasker

1894-1921

Raul Capablanca

1921-27

Alexander Alekhine

1927-35, 37-46

Max Euwe

1935-37

تاکتیک‌های قهرمانان جهان

Mikhail Botvinnik

1948-57, 58-60, 61-63

Vasily Smyslov

1957-59

Mikhail Tal

1960-61

مورالی موهان
ترجمه: محمدرضا افشاری

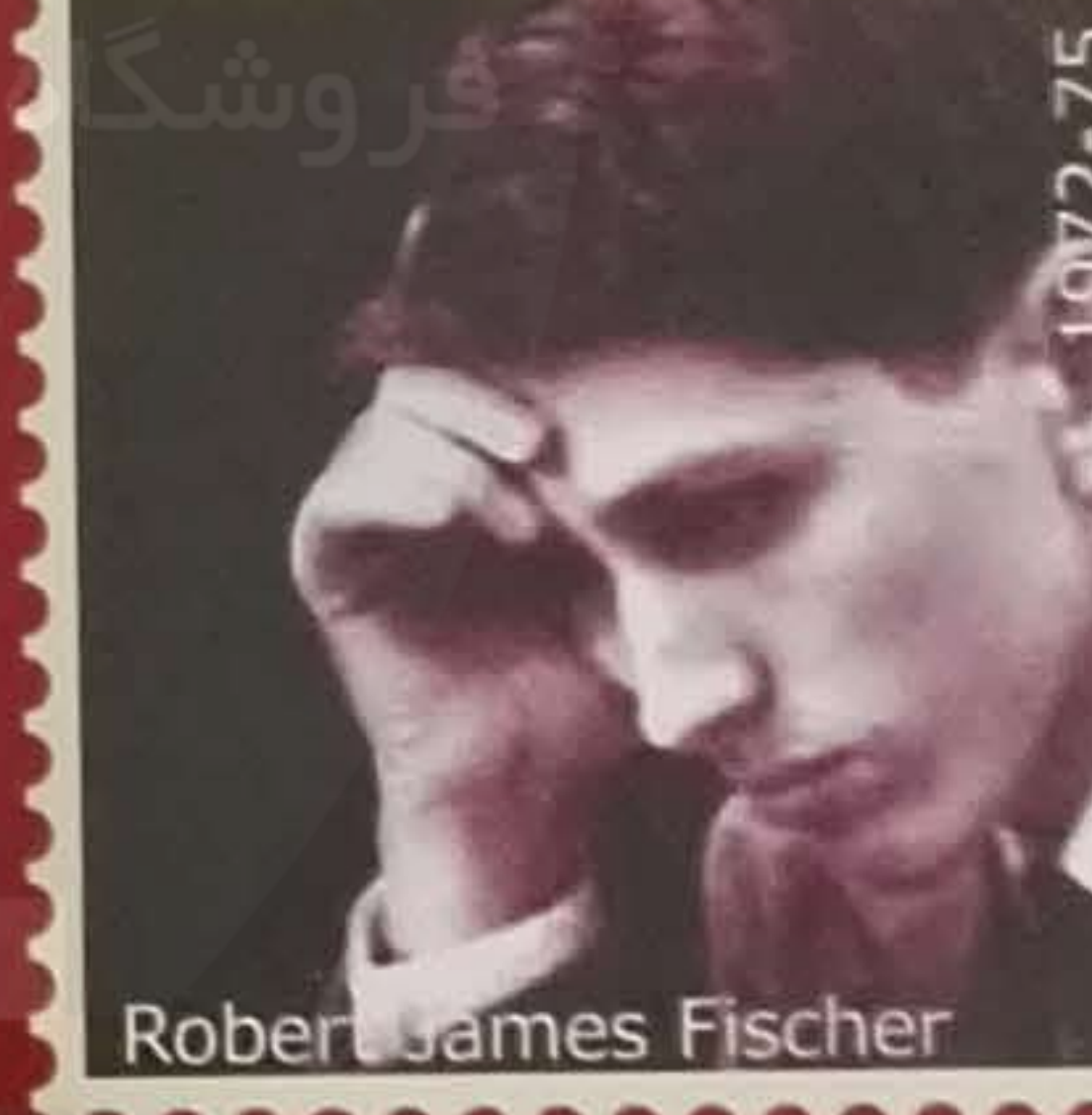
Tigran Petrosian

1961-71

Boris Spassky

1969-72

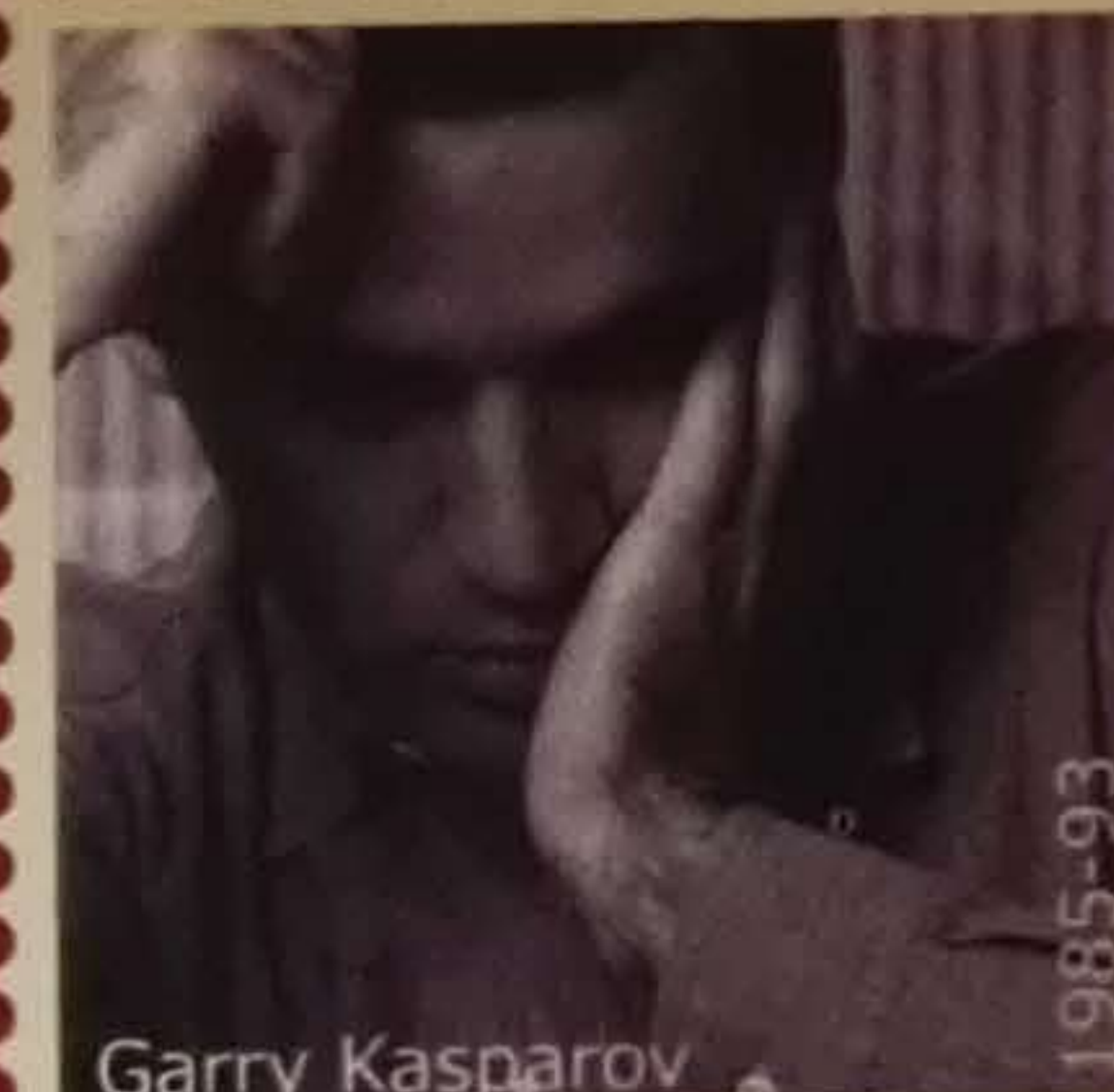
Robert James Fischer

1972-75

Anatoly Karpov

1975-85, 93-99

Garry Kasparov

1985-93

Alexander Khalifman

1999-2000

Viswanathan Anand

2000-2002, 2004-06

Ruslan Ponomarev

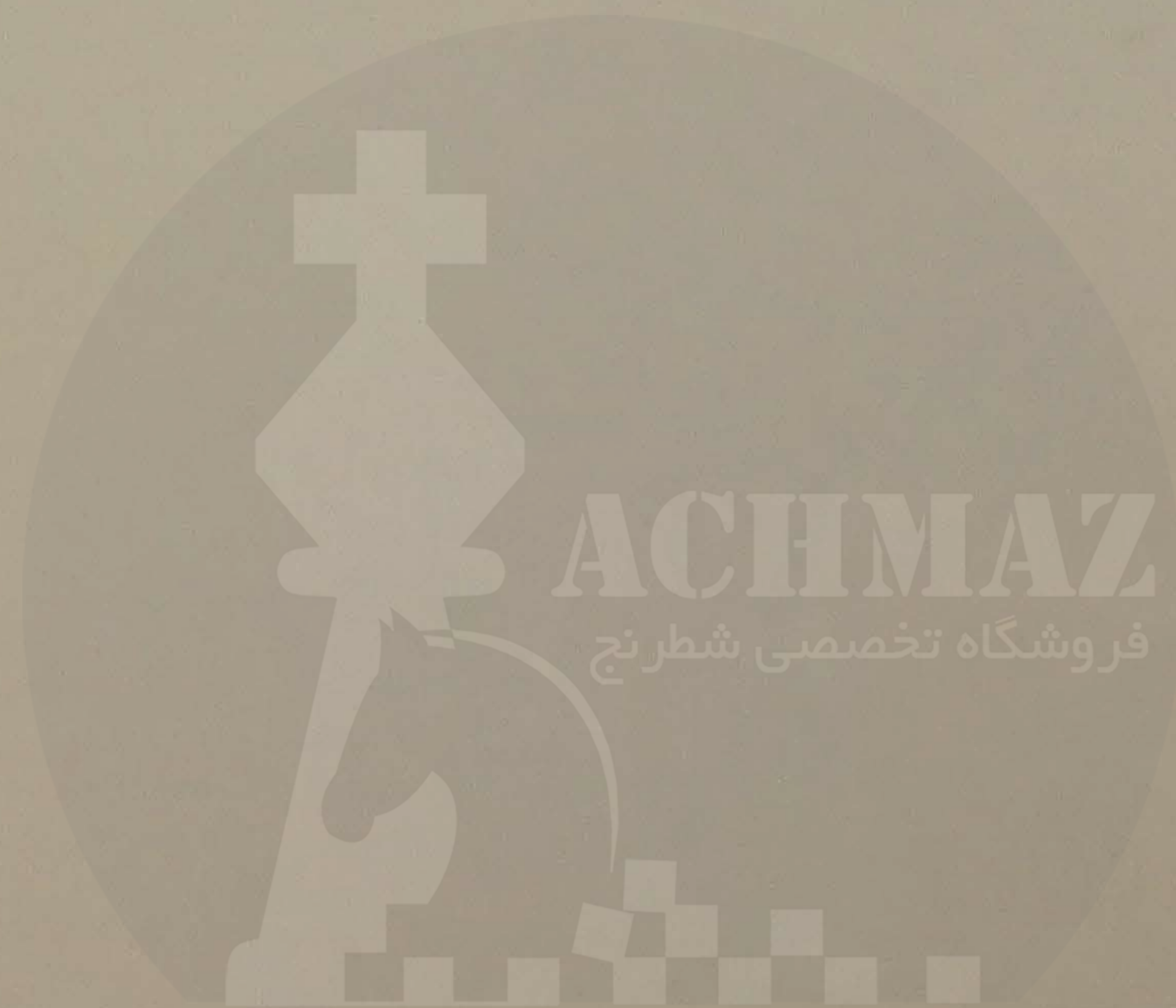
2002-2004

Vladimir Kramnik

2006-2007

فانگیگ های قهرمانان جهان

WWW.ACHMAZSTORE.IR

کتابخانه تخصصی شطرنج

ACHMAZ

فروشگاه تخصصی شطرنج

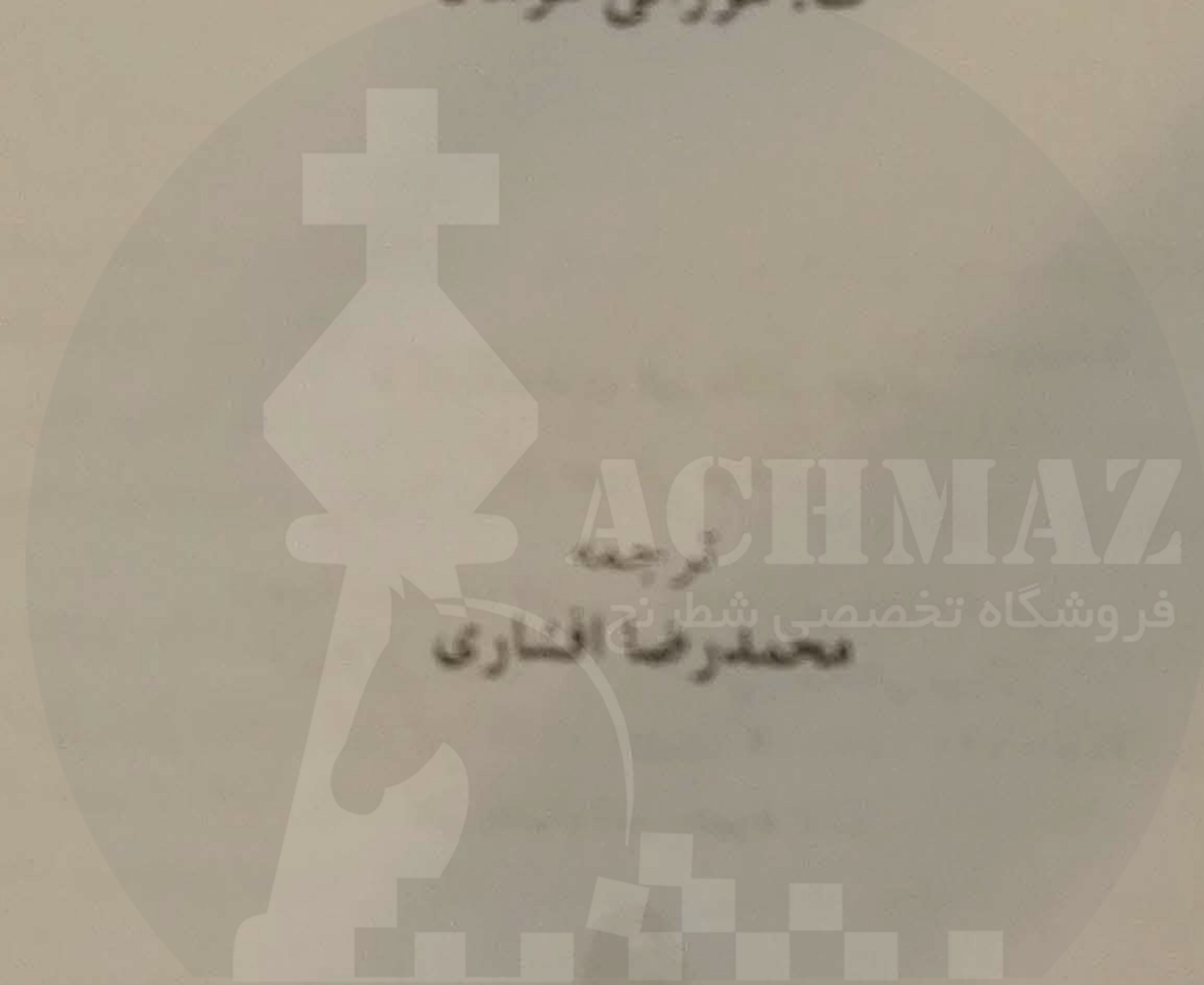
■ سرشناسه: موهان، کی. مورالی، Mohan, K. Murali ■ عنوان و نام پدید آورنده: تاکتیک‌های
قهرمانان جهان / ک. مورالی موهان؛ ترجمه محمدرضا افشاری. ■ مشخصات نشر: تهران، شپاهنگ،
۱۳۹۷. ■ مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص.، مصور، نمودار؛ ■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
ISBN: 978 - 600 - 130 - 196 - 4 ■ یادداشت: عنوان اصلی:

Tactical Weapons of World Champions

■ موضوع: شطرنج ■ موضوع: Chess ■ موضوع: شطرنج -- قواعد ■ موضوع: Chess--Rules
■ شناسه افزوده: افشاری، محمدرضا، ۱۳۵۳ - مترجم ■ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت ۲ م ۹ /
GV ۱۴۴۹ / ۵ ■ رده‌بندی دیویی: ۷۹۴ / ۲ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۲۹۱۶۱

تاکتیک‌های قهرمانان جهان

ک. مورالی موهان

ACHMAZ
فروشگاه تخصصی شطرنج
محمدرضا اناری

WWW.ACHMAZSTORE.IR

انتشارات شهابک

Tactical Weapons of World Champions

K. Muralimohan

Translated to Persian by M.R. Afshari
Shabahang Publishers 2018

تاکتیک‌های قهرمانان جهان

ک. مورالی موهان

ترجمه محمدرضا افشاری صفحه‌آرایی شهرام فرجی

لیتوگرافی صدف چاپ جمالی صحافی مهرگان

چاپ یکم ۱۳۹۷ شمارگان ۱۰۰۰ شابک ۴ - ۱۹۶ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

حق چاپ و نشر محفوظ است.

انتشارات شباهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۰

تلفن ۶ - ۶۶۹۶۴۲۳۵ فاکس ۶۶۴۶۰۳۶۵

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۲، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳

تلفن ۱۰ - ۶۶۹۵۳۶۰۹، ۶۶۴۱۳۱۷۵

به نام خداوند جان و خرد

پیشگفتار مترجم

در سال ۲۰۰۹ میلادی (۱۳۸۸) وقتی به عنوان مربی با تیم ملی نوجوانان ایران به هندوستان اعزام شدم به توصیه مربیان هندی با کتاب‌های برجسته چاپ هند و مخصوصاً کتاب حاضر آشنا شدم. برایم جالب بود که ادبیات شطرنج هندوستان تا این اندازه غنی و پیشرفته است. آنجا بود که متوجه شدم تمامی عناصر در پیشرفت شطرنج یک کشور نقش دارند. با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین موضوعات در تمام سطوح شطرنج تاکتیک و ترکیب می‌باشد لزوم آشنایی با ایده‌های متنوع تاکتیکی اجتناب‌ناپذیر است.

ویژگی جالبی که در این کتاب مشاهده کردم تاکتیک‌های طبقه‌بندی شده قهرمانان جهان بود (لااقل یکی از بازیکنان سابقه رسیدن به مقام شامخ قهرمانی جهان را داشته‌اند) که بر مبنای تم و ایده‌های تاکتیکی و ترکیبی تفکیک شده بودند. وضعیت‌ها از دیاگرام‌های حساس و بحرانی آغاز و با تفسیرهای کامل ادامه می‌یابد. بلافاصله خلاء این‌گونه کتاب‌ها را در ایران به‌خاطر آوردن و تصمیم گرفتم در اولین فرصت کتاب را ترجمه کنم تا شاید خدمتی به جامعه شطرنج کشورم مخصوصاً جوانان و نوجوانان کرده باشم.

با استفاده از تاکتیک‌ها و تفسیرهای کتاب در کلاس‌های آموزشی و مشاهده آثار ارزشمند آن، انگیزه‌ام برای برگردان کتاب به فارسی بیشتر شد. از ویژگی‌های دیگر این اثر تفسیرهای ساده، روان و همه‌پسندی است که قابل استفاده از سطح پایه تا استادی است و هر کس به فراخور سطح خود از آن بهره می‌برد. نویسنده‌ی کتاب در بعضی از قسمت‌ها با استفاده از تمثیل‌ها و گاهی تاریخچه‌ی مسابقات و قهرمانان باعث تنوع و ایجاد اشتیاق در خواننده می‌شود که از این جهت مطالعه کتاب را لذت بخش‌تر نموده است.

تاکتیک‌های قهرمانان جهان بر اساس نه تم یا ایده‌ی تاکتیکی طبقه‌بندی شده و به‌طور مجزا به آنها پرداخته شده است که عبارتند از:

حمله‌ی دو گانه، حمله‌ی برخاست، آچمزی، راهگشایی، تخریب ساختار پیاده‌ای، انحراف، جلب کردن، انسداد و حذف مهره مدافع

در بخش پایانی تمرین‌های تکمیلی از تاکتیک‌های قهرمانان جدید جهان و جام جهانی شطرنج یا ایده‌های مختلف گنجلر است (آنانند، کر آمیک، توبالوف، خالیقمان، قاسمیچانوف و پوتاماریوف) و در ادامه پاسخ‌های کامل تمرین‌ها حسن خفگی در دسترس می‌باشد. البته تلاش اینجانب برای به‌روزرسانی آغاز شده است که سعی خواهم کرد یا طبقه‌بندی تاکتیک‌های سطح پیشرفته قهرمانان جهان از جمله مگنوس کارلسن ضمیمه‌ای تدوین و در چاپ آتی به کتاب اضافه کنم. امیدوارم که این توفیق طرورم

کتاب حاضر می‌تواند به‌عنوان یک منبع تاکتیکی کامل در مدارس و آکادمی‌های شطرنج به‌کار گرفته شود از طریق مطالعه تفسیرهای گسترده شاخه‌های مختلف در کتاب به بهبود محاسبات تاکتیکی شطرنج‌بازان کمک شایانی خواهد کرد. بیست و پنج خود را در بر گردان صحیح نام بازیکنان و مکان‌های مسابقات به‌کار برده‌ام و تلاش کرده‌ام با ترجمه‌های روان تا جایی ممکن در کتاب و نویسنده نیز وفادار بمانم.

بر خود لازم می‌دانم از خانواده‌ام مخصوصاً همسرم که در ترجمه این اثر کمک شایانی به اینجانب کرد تشکر و قدرتی کنم. همچنین مراتب سپاسگزاری خود را نسبت به تمام اساتیدی که در پیشرفت شطرنج من مؤثر بودند مخصوصاً دوست گرامی استادبزرگ الش مرادی ابدی که در این راه مشوقم بودند اعلام دارم. ترجمه‌ی این اثر ارزشمند را به اولین استاد شهر شه‌ری زاده (دایی عزیزم) که در پنج سالگی این بازی اسرارآمیز را به من آموخت تقدیم می‌کنم.

لطفاً اشکالات کتاب، نظرات و پیشنهادات خود را به‌وسیله پست الکترونیکی afshari.mohamadreza@gmail.com به اطلاع برسانید. مطمئن باشید نظرات شما را درنگش خواهد بود.

در آخر امیدوارم که با اضافه شدن این اثر به ادبیات شطرنج کشورم توفیق خدمتی هرچند کوچک به این جامعه فرهیخته را داشته باشم.

اردیبهشت ۱۳۹۷ تهران
محمد رضا افشاری

پیشگفتار نویسنده

زمانی که دومین کتاب من «تاکتیک‌های قهرمانان جهان»^۱ در سال ۱۹۹۹ منتشر شد، بسیاری از خوانندگان این سوال را مطرح کردند که: چرا بازی‌های استاد بزرگ قدرتمند کشورمان آناند در کتاب گنجانده نشده است؟

تنها پاسخی که داشتم این بود که این کتاب در مورد قهرمانان جهان است و آناند هنوز به این عنوان دست نیافته است! خوشبختانه آناند در سال ۲۰۰۰ به عنوان قهرمانی جهان دست یافت! [در مقابل شیروف در تهران] او به تاج قهرمانی جهان در سال ۲۰۰۷ نیز چنگ انداخت و در اکتبر سال ۲۰۰۸ دوباره آن را حفظ کرد. [در مقابل توپالوف و کرامنیک]

در چاپ اخیر کتاب دیاگرام‌های تکمیلی را (۲۳۸ تا ۲۹۱) اضافه کردم که تاکتیک‌های قهرمانان تا سال ۲۰۰۸ را شامل می‌شود. از میان ایده‌های تاکتیکی گوناگون من نه ایده‌ی تاکتیکی را انتخاب کردم و بخش‌های کتاب بدین صورت طبقه‌بندی شده است.

فروشگاه تخصصی شطرنج
حمله‌ی دو گانه، حمله‌ی برخاست، آچمزی، راهگشایی، انحراف، جلب کردن، بستن مسیر، حذف مهره‌ی مدافع و تخریب ساختار پیاده‌ای.

تا جایی که امکان داشت شماره‌ی دقیق حرکات بازی‌های برگزیده گنجانده شده است تا کار جستجوی احتمالی بازی‌ها برای خوانندگان راحت‌تر شود. همچنین برای بعضی از تورنمنت‌ها و بازی‌ها حکایات جالب و داستان‌های کوتاهی نقل شده است تا جذابیت مطالب برای خواننده بیشتر شود.

امیدوارم که چاپ جدید کتاب برای جوانان جویای نام مفید باشد و همچنین لذت کافی را به شطرنج‌بازان و خوانندگان باتجربه و حرفه‌ای منتقل کند.

۱ مارچ ۲۰۰۹

ک. مورالی موهان

۱. چاپ اول این کتاب در سال ۱۹۹۹ توسط مورالی موهان در هندوستان منتشر شد و سپس در سال ۲۰۰۲ به چاپ دوم رسید و این نسخه چاپ سوم آن به سال ۲۰۰۹ می‌باشد که به فارسی برگردانده شده است. مترجم.

یادداشت الشن مرادی

آشنایی من با محمدرضا به بیست و یک سال پیش برمی گردد. در تمامی سال‌هایی که من در شطرنج ایران فعال بودم، استاد فیده افشاری نقش پررنگی در عرصه‌های مختلف شطرنج ایران داشته و در آینده نزدیک خواهد داشت. محمدرضا فردی سخنکوش، نقدپذیر و خلاق با اخلاق کاری بالا هست که خوش‌مشریبی‌اش و صراحت لهجه‌اش وی را به فردی محبوب در بین مخاطب خاص و عام بدل می‌کند. محمدرضا از نسل اولی‌های شطرنج مدرن ایران هست که خیلی از افتخارآفرینان امروز ایران تحت نظر وی شطرنج را شروع کردند.

گذشته از شخصیت و عشق محمدرضا به شطرنج، من و استاد فیده افشاری نزدیک به دو سال به‌طور فشرده روی کتابی که به دلیل مهاجرت من به آمریکا ناتمام ماند) در شروع گامی وزیر پذیرفته نشده کار کردیم. به جرئت می‌توانم ادعا کنم که تلاش محمدرضا در یافتن ایده‌ها، کار با کامپیوتر و درک دینامیک بازی کم‌نظیر بود. افشاری همچون سبک بازی‌اش به مانند شکارچی ماجراجو درک بسیار خوبی از ارزش لحظه‌ای مهره‌ها دارد. اهمیت زمان در شطرنج را به‌خوبی درک می‌کند و در هنگام گرفتن ابتکار عمل تبدیل به بازیکن بسیار خطرناکی می‌شود.

انتخاب هوشمندانه کتاب فوق برای ترجمه، نشان از شناخت عمیق ایشان از نیاز جامعه شطرنج کشورمان دارد و دغدغه خدمت به این جامعه فرهیخته باعث می‌شود که شاهد ترجمه و تألیف‌های بیشتری از او در آینده نزدیک باشیم. موارد مذکور در بالا محتوای کتاب به‌خوبی انگیزه و کیفیت کار محمدرضا را توضیح و تفسیر می‌کند!

امیدوارم شما هم از خواندن این کتاب لذت ببرید و حتماً استاد افشاری را در جریان پیشنهادات و انتقادات خود قرار دهید. با آرزوی بهترین‌ها برای محمدرضای عزیز و خوانندگان گرامی.

استاد بزرگ الشن مرادی ابدی

دورهام، ایالت کارولینای شمالی، آمریکا

می ۲۰۱۸

فهرست

حمله‌ی برخاست

حمله‌ی دوگانه

۳۳	لاسكر - اشتاینیتز قهرمانی جهان (بازی ۲)، ۱۸۹۶	۲۱	اشپلمان - کاپابلانکا باد کیسینگن (آلمان)، ۱۹۲۸
۳۳	آلخین - استرک بوداپست، ۱۹۲۱	۲۱	الکساندر - باتونیک ناتینگهام، ۱۹۳۶
۳۴	آلخین - تارتاکوور کشیکیت (مجارستان)، ۱۹۲۷	۲۲	سوکولسکی - باتونیک شوروی سابق، ۱۹۳۸
۳۵	آلخین - کینینگر لهستان، ۱۹۴۱	۲۳	استرین - اسمیس洛夫 قهرمانی شوروی سابق، ۱۹۴۶
۳۶	ایوه - توماس هاستینگز (انگلستان)، ۱۹۳۴	۲۳	تال - ناشناس برلین، ۱۹۴۷
۳۶	استامپرس - ایوه قهرمانی هلند، ۱۹۴۶	۲۴	اسپاسکی - آورکین شوروی سابق، ۱۹۷۳
۳۷	لیسیسین - اسمیس洛夫 مسکو، ۱۹۴۴	۲۴	هرست - فیشر نیویورک، ۱۹۵۷
۳۸	باتونیک - اسمیس洛夫 قهرمانی جهان، ۱۹۵۴	۲۵	کاردوسو - فیشر نیویورک، ۱۹۵۷
۳۹	تال - راتنانن تالین (استونی)، ۱۹۷۹	۲۵	فیشر - نیورگلت زوریخ، ۱۹۵۹
۳۹	تال - هیارتارسون (ایسلند)، ۱۹۸۷	۲۶	ریورا - فیشر وارنا (بلغارستان)، ۱۹۶۲
۴۰	چیسلیاکوف - پتروسیان مسکو، ۱۹۵۶	۲۶	فیشر - رشفسکی سوس (تونس)، ۱۹۶۷
۴۱	پتروسیان - اشتاین شوروی سابق، ۱۹۶۱	۲۷	کاسپاروف - لیگترینیک المپیاد مالت، ۱۹۸۲
۴۱	اسپاسکی - دارگا المپیاد وارنا (بلغارستان)، ۱۹۶۲	۲۸	گیل - آناند قهرمانی جوانان جهان، گاسدال (نروژ)، ۱۹۸۶
۴۲	بیرون - فیشر نیویورک، ۱۹۵۶	۲۸	آناند - آدامز لوید بانک، لندن، ۱۹۸۷
۴۳	فیشر - شوکرون ماردل پلانا (آرژانتین)، ۱۹۵۹	۲۸	آناند - گریبر بیل (سوئیس)، ۱۹۸۸
۴۳	لومباردی - فیشر نیویورک، ۱۹۶۱	۲۹	آناند - پولگار، جودیت داس هرماناس (اسپانیا)، ۱۹۹۷
۴۴	فیشر - پولبوچان استکهلم، ۱۹۶۲		

۵۲ اسویدلر - پوناماریوف قهرمانی جهان، مسکو، ۲۰۰۲

راهگشایی

۵۳ اشتاینیتز - بلک بورن لندن، ۱۸۷۶

۵۴ یانوفسکی - لاسکر پاریس (بازی دوم از رویارویی دوجانبه) ۱۹۰۹

۵۵ لاسکر - کاپابلانکا سن پترزبورگ، ۱۹۱۴

۵۶ کورزو - کاپابلانکا هاوانا، ۱۹۰۱

۵۷ بوگولیوبوف - کاپابلانکا باد کیسینگن (آلمان)، ۱۹۲۸

۵۸ مکنزی - آلخین بیرمنگام (انگلستان)، ۱۹۲۶

۵۹ آلخین - باروچوف هالیوود (سیمولتانه چشم بسته)، ۱۹۳۲

۶۰ آلخین - جانر زوریخ (آلمان)، ۱۹۳۴

۶۱ ایوه - لومان روتردام (هلند)، ۱۹۲۳

۶۲ ایوه - نستلر دوبرونیک (کرواسی)، ۱۹۵۰

۶۳ باتونیک - استپانوف شوروی سابق، ۱۹۳۱

۶۴ پورتیش - اسمیسلوف آمستردام (مسابقات منطقه‌ای)، ۱۹۶۴

۶۵ اسمیسلوف - ماگرین المپیاد لوگانو (سوئیس)، ۱۹۶۸

۶۶ تال - کلامان شوروی سابق، ۱۹۵۷

۶۷ تال - تشنر بادن بادن (آلمان)، ۱۹۵۷

۶۸ تال - هخت المپیاد وارنا، ۱۹۶۲

۶۹ تال - پادوسکی مسکو، ۱۹۶۳

۴۵ ۳۴ فیشر - برلینر نیویورک، ۱۹۶۳

۴۶ ۳۵ فیشر - اندرسون زیگن (آلمان)، ۱۹۷۰

۴۶ ۳۶ کاسپاروف - کرامنیک نووگراد (روسیه)، ۱۹۹۴

۴۷ ۳۷ ایوانچوک - کاسپاروف لینارس، ۱۹۹۹

۴۸ ۳۸ آناند - اندرسون مسابقات آمبر (سریع)، موناکو، ۱۹۹۷

آچمزی

۵۱ ۳۹ دوبیوس - اشتاینیتز لندن، ۱۸۶۲

۵۲ ۴۰ کاپابلانکا - بلانکو هاوانا، ۱۹۱۳

۵۳ ۴۱ آلخین - اوپوسنسکی پاریس، ۱۹۲۵

۵۳ ۴۲ آلخین - نیمزوویچ سان رمو (ایتالیا)، ۱۹۳۰

۵۴ ۴۳ باتونیک - باتوف قهرمانی شوروی سابق، ۱۹۳۰

۵۵ ۴۴ باتونیک - ویدمار ناتینگهام، ۱۹۳۶

۵۵ ۴۵ اسمیسلوف - کوتناتور گرونینگن (هلند)، ۱۹۴۶

۵۶ ۴۶ تال - بیلک میسکوله (مجارستان)، ۱۹۶۳

۵۶ ۴۷ تال - برینک کلاوسن المپیاد هاوانا، ۱۹۶۶

۵۸ ۴۸ فیشر - شوئبر بوئنوس آیرس، ۱۹۷۰

۵۸ ۴۹ کارپف - اوفیش سیمولتانه نمایشی، ۱۹۹۱

۵۹ ۵۰ ون ولی - آناند تیلبورگ (هلند)، ۱۹۹۲

۶۰ ۵۱ آناند - کرامنیک موناکو (نیمه سریع)، ۱۹۹۷

۱۲۴	تاراش - آرخین پیستانی، ۱۹۲۲	۱۰۱
۱۲۵	آرخین - وست پورت موث، ۱۹۲۳	۱۰۱
۱۲۶	بوگولیوبوف - آرخین قهرمانی جهان، ۱۹۲۹	۱۰۲
۱۲۷	آرخین - ماروتسی بلد، ۱۹۳۱	۱۰۲
۱۲۸	آرخین - رشفسکی کیری، ۱۹۳۷	۱۰۳
۱۲۹	آرخین - سوپیکو تیریف، ۱۹۴۲	۱۰۴
۱۳۰	ایوه - آرخین زوریخ، ۱۹۳۴	۱۰۵
۱۳۱	ون دن هوک - ایوه دنهاق (مسابقه دوم از رویارویی)، ۱۹۴۲	۱۰۵
۱۳۲	تارتاکوور - ایوه ونیز، ۱۹۴۸	۱۰۶
۱۳۳	باتونیک - یودوویچ لنینگراد، ۱۹۳۳	
۱۳۴	گوگلیدزه - باتونیک مسکو، ۱۹۳۵	
۱۳۵	کوتوف - باتونیک شوروی سابق، ۱۹۳۹	
۱۳۶	باتونیک - ایوه دن هاگ، مسکو، ۱۹۴۸	
۱۳۷	اسمیسلوف - تال یوگوسلاوی سابق، ۱۹۵۹	
۱۳۸	اسمیسلوف - اول روستوف، ۱۹۹۳	
۱۳۹	تال - آنزیکر استکهلم، ۱۹۶۱	
۱۴۰	تال - موهرلوک بی. آر. دی، ۱۹۶۲	
۱۴۱	لارسن - تال بوگوینو (بوسنی)، ۱۹۸۴	
۱۴۲	پتروسیان - سیماگین مسکو، ۱۹۵۶	
۱۴۳	پتروسیان - پاخمن بلد، ۱۹۶۱	

۱۰۷	تارجان - کاریف اسکوپیه، ۱۹۷۶	
۱۰۸	کاریف - کورچنوی باگیو، ۱۹۷۸	
۱۰۹	نیمان - کاریف لندن، ۱۹۸۴	
۱۱۰	کاریف - شیروف بیل، ۱۹۹۲	
۱۱۱	کاسپاروف - کاریف مسکو، ۱۹۸۵	
۱۱۲	کاسپاروف - ایوانچوک لینارس، ۱۹۹۴	
۱۱۳	کاسپاروف - لوتیه ۳۱ امین المبیاد شطرنج، مسکو، ۱۹۹۴	
۱۱۴	توکماکوف - آناند دهلی نو، ۱۹۸۶	
۱۱۵	آناند - جودیت پولگار چشم بسته امبر، موناکو، ۱۹۹۴	

ACHMAZ جلب کردن
فروشگاه تخصصی شطرنج

۱۱۶	زوکرتورت - اشتاینیتز قهرمانی جهان، ۱۸۸۶	۱۰۹
۱۱۷	ناشناس - اشتاینیتز ایالات متحده آمریکا، ۱۸۹۰	۱۰۹
۱۱۸	اشتاینیتز - ون باردلبن هسٹینگز، ۱۸۹۵	۱۱۰
۱۱۹	پیلزبری - لاسکر سن پترزبورگ، ۱۸۹۵	۱۱۰
۱۲۰	لاسکر - ناشناس، ۱۹۲۰	۱۱۱
۱۲۱	کاپابلانکا - میزس برلین، ۱۹۱۳	۱۱۲
۱۲۲	بلومنفلد - آرخین مسکو، ۱۹۰۸	۱۱۲
۱۲۳	آرخین - فلت تارمویل، ۱۹۱۶	۱۱۳

۱۴۰	۱۶۲ سوزا مندز - فیشر مار دل پلاتا، ۱۹۵۹	۱۲۵	۱۴۴ پتروسیان - اسپاسکی مسکو، ۱۹۶۶
۱۴۰	۱۶۳ فیشر - بنکو قهرمانی ایالات متحده امریکا، ۱۹۶۳	۱۲۶	۱۴۵ پتروسیان - مولداگالیف شوروی سابق، ۱۹۶۹
۱۴۱	۱۶۴ کاسپاروف - چوما باکو، ۱۹۸۰	۱۲۶	۱۴۶ لارسن - اسپاسکی رویارویی شوروی در مقابل بقیه جهان ۱۹۷۰
۱۴۱	۱۶۵ پورتیش - کاسپاروف مسکو، ۱۹۸۱	۱۲۷	۱۴۷ هوگ - اسپاسکی بٹ (انگلستان)، ۱۹۷۲

حذف مهره‌ی مدافع

۱۴۵	۱۶۶ لی - لاسکر لندن، ۱۸۹۹	۱۲۷	۱۴۸ فیشر - رشفسکی قهرمانی ایالات متحده آمریکا، ۱۹۵۸
۱۴۵	۱۶۷ لاسکر - پیرک مسکو، ۱۹۵۳	۱۲۸	۱۴۹ بیرن - فیشر قهرمانی ایالات متحده آمریکا، ۱۹۶۳
۱۴۶	۱۶۸ کاپابلانکا - رابیچک نیویورک، ۱۹۰۶	۱۲۹	۱۵۰ فیشر - میاگماسوران سوشه، ۱۹۶۷
۱۴۷	۱۶۹ بوگولیوبوف - کاپابلانکا نیویورک، ۱۹۲۴	۱۳۰	۱۵۱ فیشر - گلیگوریچ رووینجی / زاگرب، ۱۹۷۰
۱۴۷	۱۷۰ آلیخین - آستالوش کچکمت، ۱۹۲۷	۱۳۰	۱۵۲ کورچنوی - کارپف باگیو سیتی، ۱۹۷۸
۱۴۸	۱۷۱ آلیخین - فلچر لندن، ۱۹۲۸	۱۳۱	۱۵۳ کارپف - توپالوف داس هرماناس، ۱۹۹۴
۱۴۹	۱۷۲ ایوه - ماروتسی آمستردام، ۱۹۲۱	۱۳۱	۱۵۴ کارپف - مورووویچ لاس پالماس، ۱۹۹۴
۱۴۹	۱۷۳ ایوه - لوهر آمستردام، ۱۹۲۳	۱۳۲	۱۵۵ کاسپاروف - براون بانجا لوکا، ۱۹۷۹
۱۵۰	۱۷۴ ایوه - اسپایر قهرمانی هلند، ۱۹۲۴	۱۳۳	۱۵۶ حامد - آناند المپیاد سالونیک، ۱۹۸۴
۱۵۱	۱۷۵ آلاتورتسف - اسمیسلاف مسکو، ۱۹۴۲	بستن مسیر	
۱۵۱	۱۷۶ اسمیسلاف - گرین مسکو - بوداپست، ۱۹۴۹	۱۳۷	۱۵۷ آلیخین - یاتس لندن، ۱۹۲۲
۱۵۲	۱۷۷ اسمیسلاف - کورت هانسن بیل (اینترزونال)، ۱۹۹۳	۱۳۷	۱۵۸ ایوه - روزتو بوئنوس آیرس، ۱۹۴۷
۱۵۳	۱۷۸ بیتمن - تال شوروی سابق، ۱۹۶۳	۱۳۸	۱۵۹ اسمیسلاف - فلور شوروی سابق، ۱۹۴۹
۱۵۴	۱۷۹ پتروسیان - ایوکوف شوروی سابق - یوگوسلاوی، ۱۹۷۹	۱۳۸	۱۶۰ تال - میلر لس آنجلس، ۱۹۸۸
		۱۳۹	۱۶۱ آندروت - اسپاسکی کوبلنز، ۱۹۸۸

۱۹۸ آلخین - ناشناس آنتورپ، ۱۹۲۳
 ۱۹۹ رتی - آلخین بادن بادن، ۱۹۲۵
 ۲۰۰ آلخین - لاسکر زوریخ، ۱۹۲۴
 ۲۰۱ آلخین - بوگولیویوف ورشو، ۱۹۴۱
 ۲۰۲ ایوه - فلور آمستردام، ۱۹۳۲
 ۲۰۳ ایوه - نایگلی زوریخ، ۱۹۳۴
 ۲۰۴ استالبرگ - باتوینیک قهرمانی شوروی سابق، ۱۹۴۰
 ۲۰۵ باتوینیک - کرس قهرمانی جهان، ۱۹۴۸
 ۲۰۶ باتوینیک - پورتیش مونت کارلو، ۱۹۶۸
 ۲۰۷ اسمیس洛夫 - لیبرزون مسکو، ۱۹۶۹
 ۲۰۸ اسمیس洛夫 - گریگوریان قهرمانی شوروی سابق، ۱۹۷۶
 ۲۰۹ گورجنیدزه - تال ۲۴مین دوره قهرمانی، مسکو، ۱۹۵۷
 ۲۱۰ تال - ماتانوویچ مسکو، ۱۹۶۳
 ۲۱۱ تال - گیتسکو میسکولس (مجارستان)، ۱۹۶۳
 ۲۱۲ تال - سولمانیس شوروی سابق، ۱۹۷۰
 ۲۱۳ تال - اشپیلمان ریکیاویک، ۱۹۸۸
 ۲۱۴ پتروسیان - لارسن کپنهاگ، ۱۹۶۰
 ۲۱۵ فیلیپ - پتروسیان ایروان، ۱۹۶۵
 ۲۱۶ پتروسیان - ویزیر المپیاد نیس، ۱۹۷۴
 ۲۱۷ اسپاسکی - اسمیس洛夫 بخارست، ۱۹۵۳

۱۵۴
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۸۰ کاگان - اسپاسکی وینیگ، ۱۹۶۷
 ۱۸۱ ویزانتیادیس - اسپاسکی زیگن (المپیاد)، ۱۹۷۰
 ۱۸۲ فیشر - لارسن بورتوروز (اینترزونال)، ۱۹۵۸
 ۱۸۳ لتلیر - فیشر المپیاد لایپزیگ، ۱۹۶۰
 ۱۸۴ فیشر - دلی اسکوبیه، ۱۹۶۷
 ۱۸۵ کاسپاروف - یوسوپوف شوروی سابق، ۱۹۸۱
 ۱۸۶ کاسپاروف - آناند نیلبورگ، ۱۹۹۱
 ۱۸۷ خالیفمان - توپالوف اینایت، ۱۹۹۴

تخریب ساختار پیاده‌ای
 فروشگاه تخصصی شطرنج
 ۱۸۸ اشتاینیتز - آماتور وین، ۱۸۶۱
 ۱۸۹ اشتاینیتز - مونگرداین لندن، ۱۸۶۳
 ۱۹۰ اشتاینیتز - چیکورین روبارویی قهرمانی جهان، ۱۸۹۲
 ۱۹۱ لاسکر - بانر آمستردام، ۱۸۸۹
 ۱۹۲ چیکورین - لاسکر لندن، ۱۸۹۹
 ۱۹۳ پورگس - لاسکر نورنبرگ، ۱۸۹۶
 ۱۹۴ کاپابلانکا - چاخس نیویورک، ۱۹۱۳
 ۱۹۵ کاپابلانکا - اشتاینر لس آنجلس، ۱۹۳۳
 ۱۹۶ آلتورتسف - کاپابلانکا مسکو، ۱۹۳۵
 ۱۹۷ آلخین - درویت پورت موس، ۱۹۲۳
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۴
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۶۹
 ۱۷۰

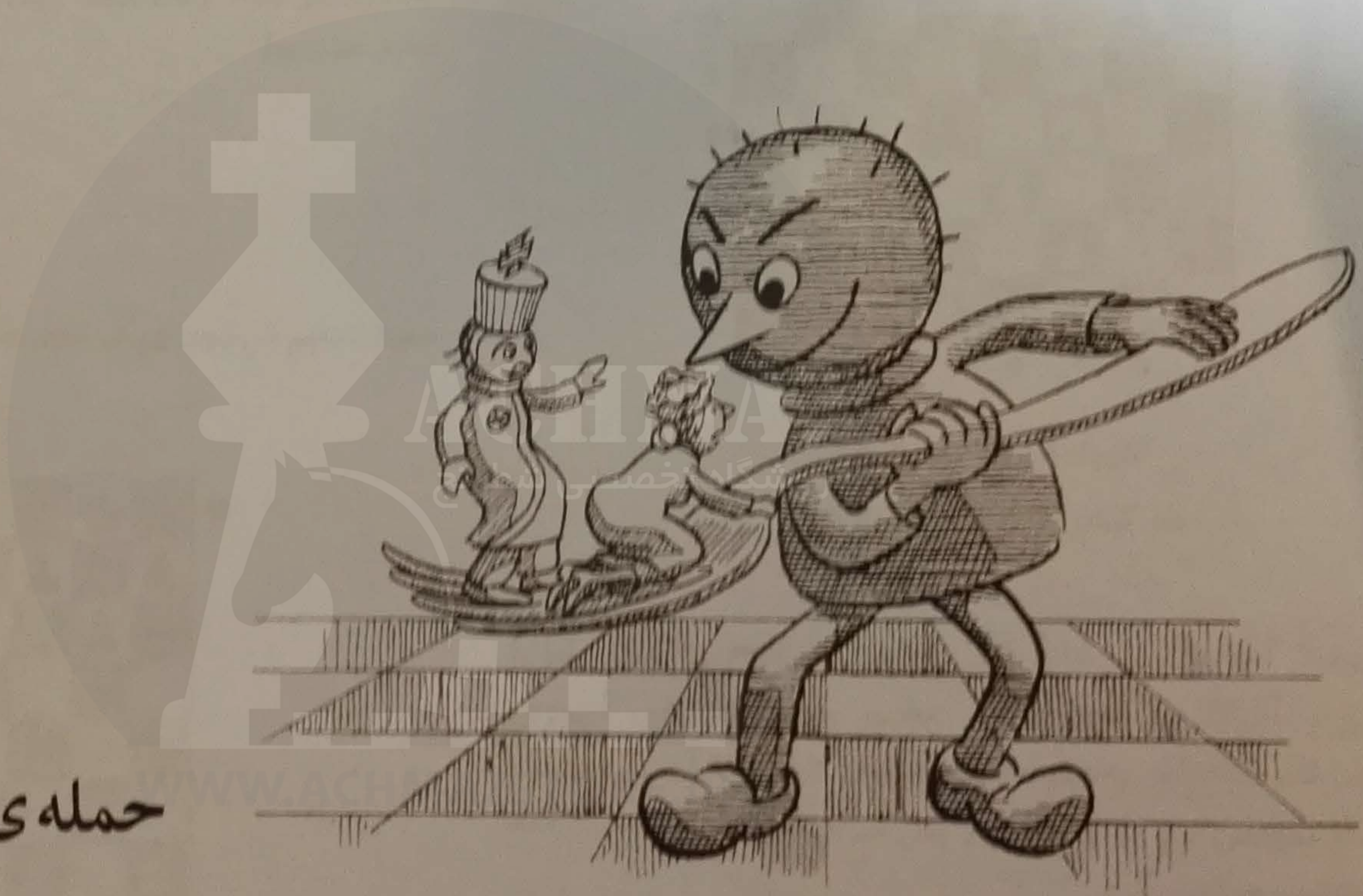
۲۷۵	کرامنیک - شورت دورتموند، ۱۹۹۵	۲۰۸	۲۵۶	توپالوف - آزماپاراشویلی پونفرا، ۱۹۹۲
۲۷۶	کرامنیک - آبراموویچ بیل (اینتر زونال)، ۱۹۹۳	۲۰۸	۲۵۷	توپالوف - تیمان آمستردام، ۱۹۹۶
۲۷۷	کرامنیک - کوزلوف سوچی، ۱۹۹۹	۲۰۸	۲۵۸	توپالوف - نیسیپیانو بخارست، ۲۰۰۶
۲۷۸	یوداسین - کرامنیک وی کن زی، ۱۹۹۴	۲۰۹	۲۵۹	دلچف - توپالوف طرابلس، ۲۰۰۴
۲۷۹	پتلین - کرامنیک سوچی، ۱۹۹۰	۲۰۹	۲۶۰	توپالوف - لیوبویوویچ مونت کارلو، ۲۰۰۳
۲۸۰	کارپف - آناند باستیا، ۲۰۰۲	۲۰۹	۲۶۱	توپالوف - کوراژیکا ساریوو، ۲۰۰۱
۲۸۱	آناند - رجبوف دوی، ۲۰۰۲	۲۰۹	۲۶۲	توپالوف - پساخیس لاس وگاس، ۱۹۹۹
۲۸۲	باکرو - آناند باستیا، ۲۰۰۱	۲۱۰	۲۶۳	توپالوف - پوناماریوف لاس وگاس، ۱۹۹۹
۲۸۳	آناند - لیوبویوویچ ویاروبلدو، ۱۹۹۸	۲۱۰	۲۶۴	آناند - توپالوف مونت کارلو، ۱۹۹۹
۲۸۴	آناند - وایخو پونس فرانسیسکو، ۲۰۰۴	۲۱۰	۲۶۵	توپالوف - آدامز سن لویس، ۲۰۰۵
۲۸۵	آناند - اوبیلاوا ویاروبلدو، ۲۰۰۱	۲۱۰	۲۶۶	موتیلیف - توپالوف باستیا، ۲۰۰۳
۲۸۶	آناند - هکتور میدلفارت، ۲۰۰۳	۲۱۱	۲۶۷	واگانیان - توپالوف استانبول، ۲۰۰۰
۲۸۷	آناند - نیلسن میدلفارت، ۲۰۰۳	۲۱۱	۲۶۸	توپالوف - نوتیو سنگاپور، ۱۹۹۰
۲۸۸	آناند - چاربونیو مایورکا، ۲۰۰۴	۲۱۱	۲۶۹	کرامنیک - توپالوف لینارس، ۲۰۰۴
۲۸۹	آناند - قاسمجانوف لیون، ۲۰۰۵	۲۱۱	۲۷۰	هاکوپیان - کرامنیک بازی اینترنتی، ۱۹۹۸
۲۹۰	توپالوف - آناند صوفیه، ۲۰۰۶	۲۱۲	۲۷۱	کرامنیک - باتیستا برازون تورین، ۲۰۰۶
۲۹۱	کرامنیک - آناند قهرمانی جهان، بن ۲۰۰۸	۲۱۲	۲۷۲	هراچک - کرامنیک پراگ، ۲۰۰۲
		۲۱۲	۲۷۳	کرامنیک - ون ولی مونت کارلو، ۲۰۰۱
		۲۱۲	۲۷۴	کرامنیک - لپوتیان سوچی، ۱۹۹۲
		۲۱۲		

پاسخنامه

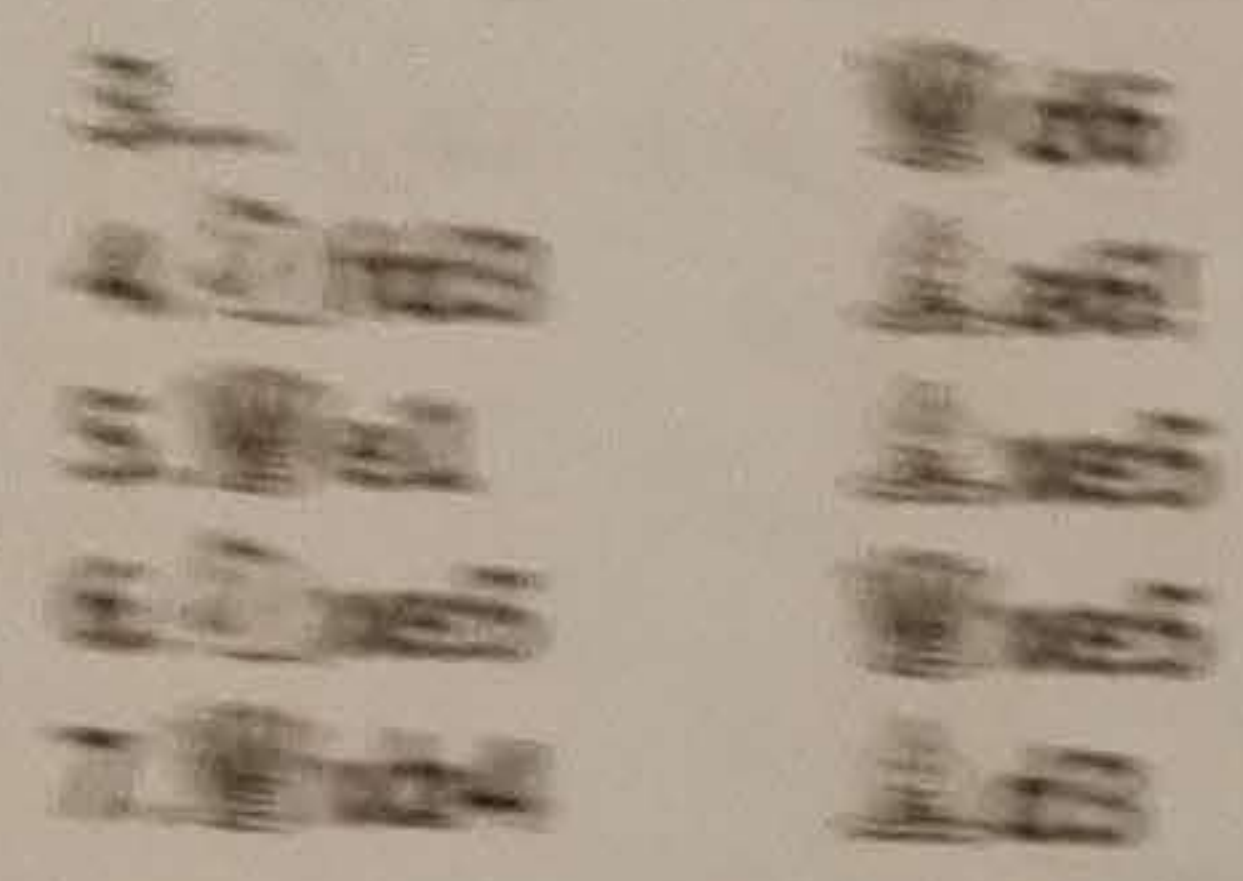
راهنمای نشانه‌ها

وضعیت مبهم	∞	حرکت خوب	!
با طرح	Δ	حرکت عالی	!!
بهتر بود ...	\ominus	حرکت ضعیف	?
تنها حرکت	\square	اشتباه فاحش	??
کیش	+	حرکت جالب	!?
گرفتن	x	حرکت مشکوک	?!
مات	#	برتری مختصر سفید	\pm
سفید بازی را برده است	1-0	برتری مختصر سیاه	\mp
سیاه بازی را برده است	0-1	برتری قاطع سفید	\pm
بازی مساوی شده است	$1/2 - 1/2$	برتری قاطع سیاه	\mp
زوگزوانگ - تسوک تسوانگ	\odot	برتری برنده سفید	+ -
نوبت حرکت با سفید	\circ	برتری برنده سیاه	- +
نوبت حرکت با سیاه	\bullet	مساوی، تعادل	=

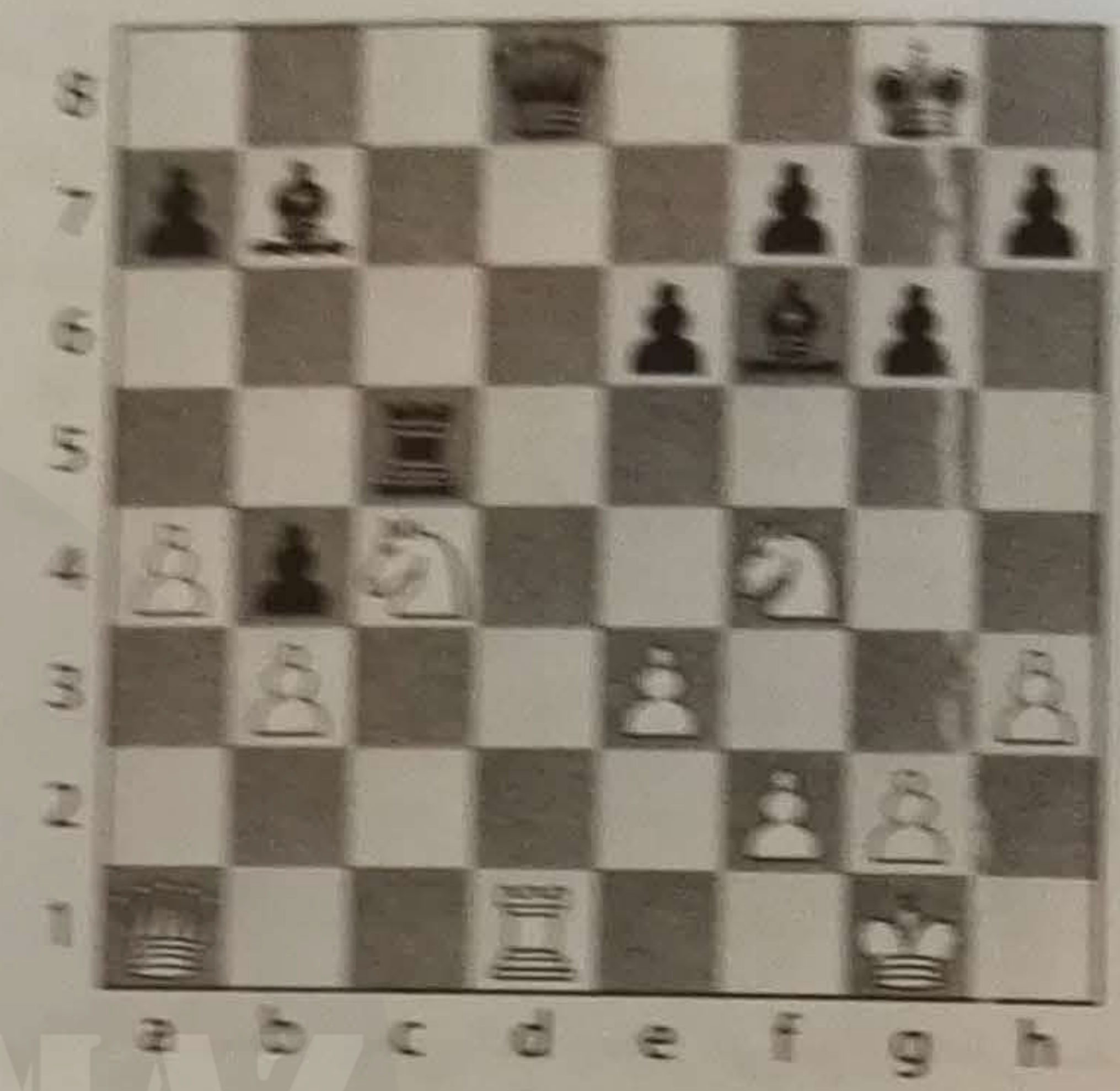
حمله‌ی دو گانه

در این مسئله، ما باید یک حرکت برای سفید پیدا کنیم که به یک پیاده در خانه e6 حمله کند. حرکت 1. ♖d5! بهترین حرکت است زیرا به پیاده e6 حمله می‌کند و همزمان وزیر سفید را از خانه a1 خارج می‌کند. اگر سیاه حرکت 1... ♗xe6+! بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xd5 پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗g7 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xd8+ پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗f6 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖d7+ پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗e6 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xe6 پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗d5 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xe6 پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗c6 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xe6 پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗b7 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xe6 پاسخ دهد. اگر سیاه حرکت 1... ♗a8 بکند، سفید می‌تواند با 2. ♖xe6 پاسخ دهد.

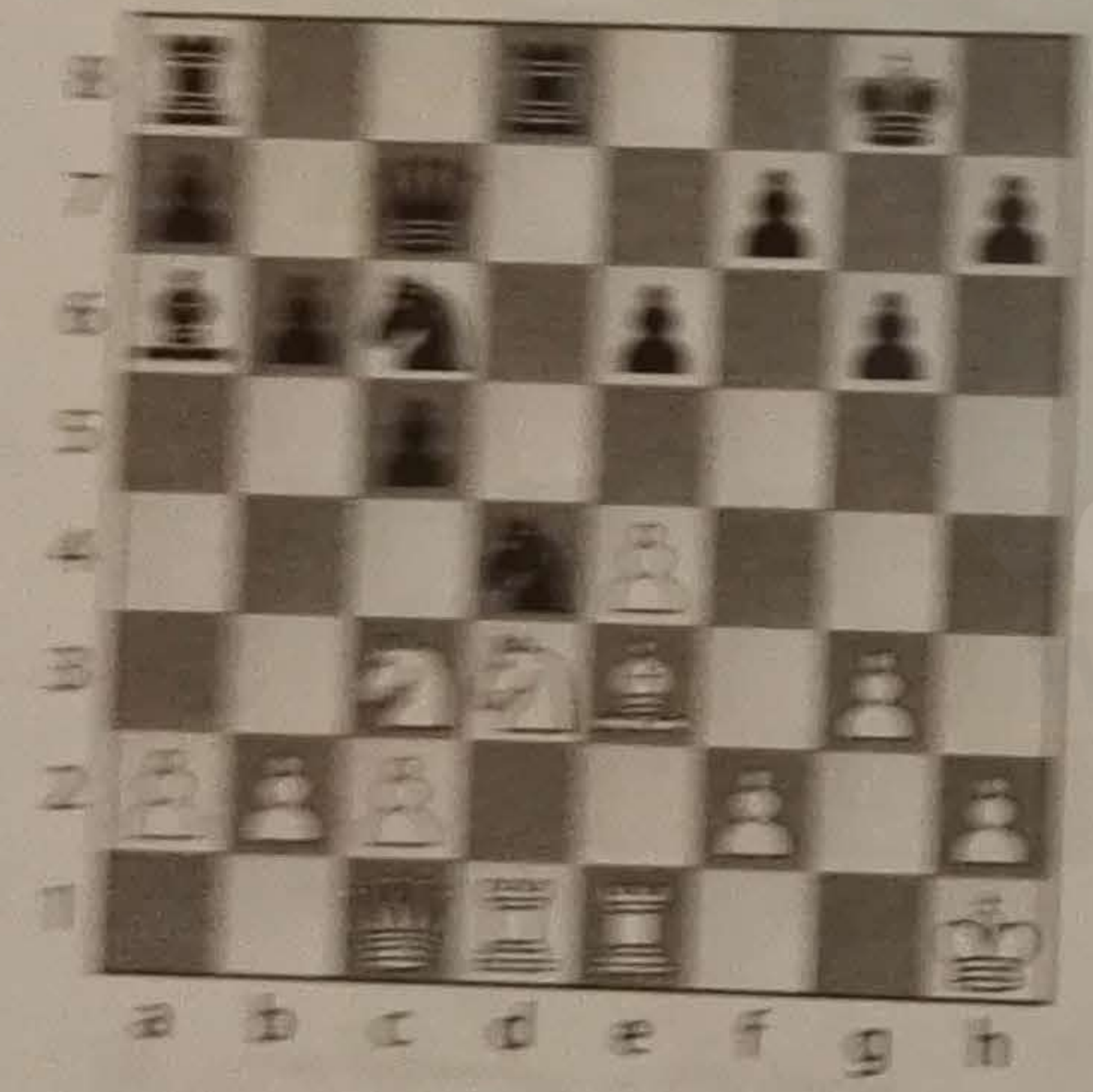
سپید تسلیم می‌شود چون یک پیاده عقب است

ACHMAZ

اشیلمان - کاپابلانکا
فروشگاه تخصصی شطرنج
باد کیسنگن (آلمان)، ۱۹۲۸

به نظر می‌رسد که اسب در خانه c4 به خوبی مستقر شده است، اما با نگاهی دقیق‌تر آشکار می‌شود که اگر مجبور به حرکت شود، آچسری مرگباری در قطر a1-h8 به وجود خواهد آمد. کاپابلانکا آن را محاسبه کرد و بعد از تعویض رخ در d5، و باز پس‌گیری با پیاده e6 اسب را به خانه‌ای نامناسب هدایت کرد.

الکساندر - باتوینیک
ناتینگهام، ۱۹۳۶

1. ♖d5!
[1... ♗xa1? 2. ♖xd8+ ♔g7 3. ♗xe6+! ♕xe6 4. ♖d7+]
2. ♖xd5 ♗exd5

یک حمله دوگانه! اسب خانه c4 به همراه وزیر خانه a1 زیر ضرب قرار گرفته‌اند.

این وضعیت در تحلیل بازی باتونیک رخ داده است. دو قانون اصلی حمله دوگانه عبارتند از:

۱. اگر هر کدام از مهره‌های حریف شما بدون پشتیبان بودند، به حمله دوگانه فکر کنید.
۲. در هر جا و هر زمان ممکن اتکا مهره‌های حریف را کمتر کرده و بعد برای حمله دوگانه اقدام کنید.

باتونیک این را عیناً در یادداشت‌هایش آورده است.

- 1... ♖xc5
2. ♗xc5

حالا این فیل بی دفاع است. پس در اینجا می‌توان مترصد یک حمله دوگانه بود.

- 2... ♘f3+!
3. gxf3 ♙xf3
4. ♖c2

- [۵. ♗e7!]
- 4... ♗xd1
5. ♖xd1 ♙g5+

0-1

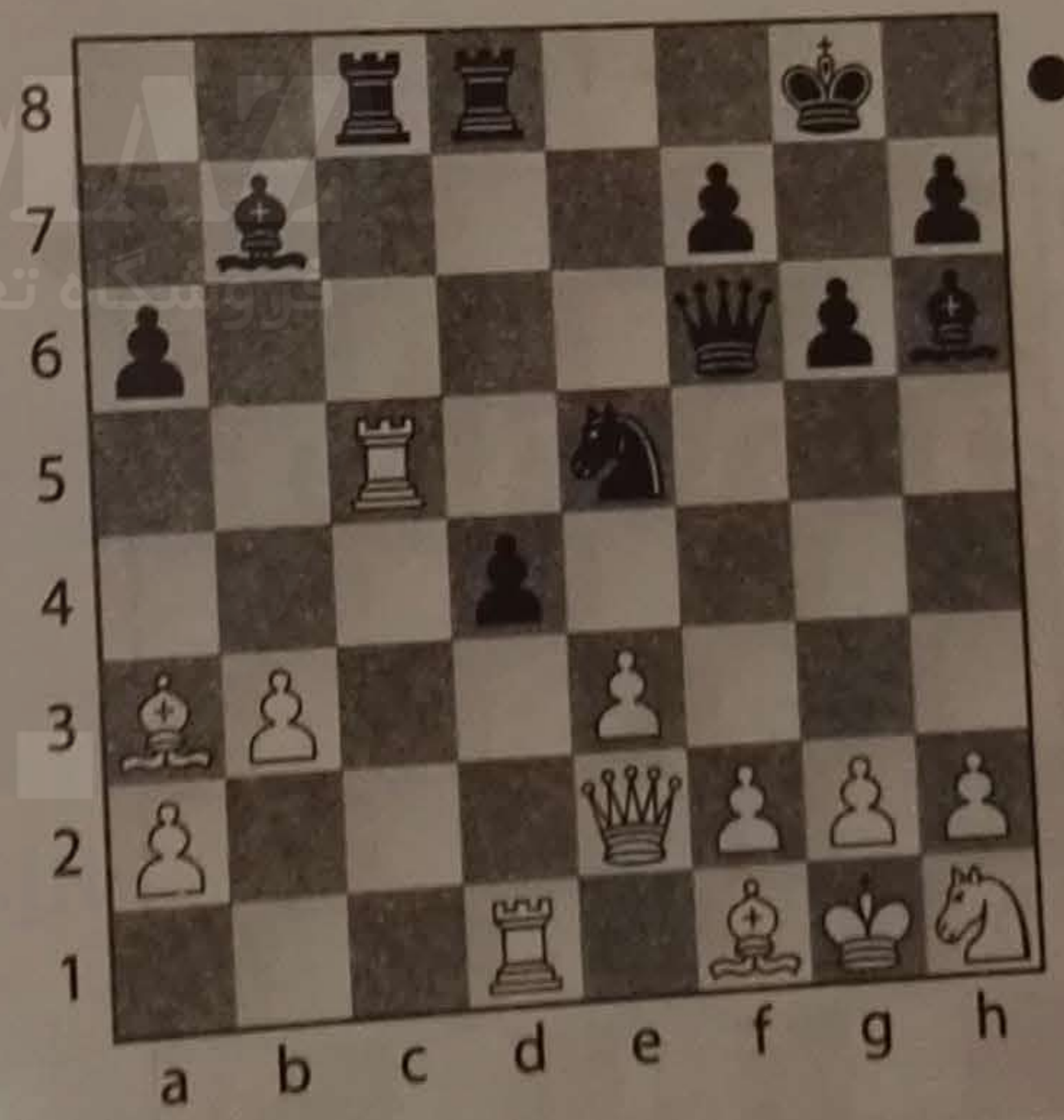
▶ ۴ ◀

سیاه محاسبه کرد که بعد از تعویض فیل‌های سیاه رنگ، اسب g5 بی دفاع خواهد شد و او می‌تواند به سرعت یک حمله دوگانه را ترتیب دهد.

باتونیک دریافت که c2 و d3 دو نقطه زیر ضرب برای چنگال اسب خانه c6 وقتی که به b4 می‌رود، هستند. او ابتدا پیاده c2 را که محافظ اسب در d3 بود حذف کرد، سپس موقتاً رخ خود را با اسب d3 تعویض کرد (قربانی تفاوت داد). بالاخره قهرمان جهان مهره قربانی شده خود را با یک حمله دوگانه از b4 پس گرفت. و در انتهای این ترکیب یک پیاده پیش افتاد!

- 1... ♘xc2!
 2. ♙xc2 ♖xd3!
 3. ♖xd3 ♘b4 - +
- 0-1

▶ ۳ ◀

سو کولسکی - باتونیک
شوروی سابق، ۱۹۳۸

Tactical Weapons of World Champions

K. Muralimohan

در این کتاب تاکتیک‌های قهرمانان شطرنج جهان براساس نه تم یا ایده‌ی تاکتیکی طبقه‌بندی و مورد بررسی قرار گرفته است که عبارتند از :

حمله‌ی دو گانه • حمله‌ی برخاست • آچمزی • راهگشایی

تخریب ساختار پیاده‌ای • انحراف • جلب کردن • انسداد و حذف مهره مدافع

در بخش پایانی تمرین‌های تکمیلی از تاکتیک‌های قهرمانان جدید جهان و جام جهانی شطرنج با ایده‌های مختلف آورده شده است.

فروشگاه تخصصی شطرنج

این کتاب می‌تواند به عنوان یک منبع کامل تاکتیک‌ها در مدارس و آکادمی‌های شطرنج به کار گرفته شود. همچنین تفسیرهای گسترده شاخه‌های مختلف در این کتاب به بهبود محاسبات تاکتیکی شطرنج‌بازان کمک مؤثری خواهد کرد.

WWW.ACHMAZSTORE.IR

انتشارات شباہنگ

www.shabahangbook.com

۲۵۰۰۰ تومان

ISBN 978-600-130-196-4

9 786001 301964